

Projekt zajęć edukacyjnych – „Legenda o cudownym pierścieniu królowy Kingi”

Temat: Dzięki niej nie tylko w Wieliczce mamy sól w każdej solniczce¹.

Cel ogólny: kształcenie i doskonalenie umiejętności językowych w oparciu o legendy polskie (ewentualnie – osvajanie z historią Polski)

Wymagania edukacyjne:

Uczniowie

1. opowiadają legendę

¹ Fragment wiersza J. Twardowskiego „Święta Kinga”, [w:] K. Grajewska, E. Wower, Oglądam świat. Język polski. Klasa 5. Podręcznik do kształcenia literackiego, Wydawnictwo Arka, Poznań 1999, s. 64. Także komiks pochodzi z tego samego źródła.

Zadanie i jego treść	Rodzaj zadania	Sprawność językowa	Wymaganie	Forma pracy	Środki (materiały) dydaktyczne
<p>Ćwiczenia poprzedzające słuchanie legendy, których celem jest skupienie uwagi uczniów na temacie i wprowadzenie nowych wyrazów, niezbędnych do zrozumienia wypowiedzi</p> <p>Ćwiczenia do wyboru przez nauczyciela:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Uczniowie przypominają sobie nazwy wszystkiego, co jest białe, a potem nazwy wszystkiego, co jest białe i do jedzenia. 2. Niewiele jest sytuacji na lekcjach, by pobudzić zmysł smaku. Legenda „O cudownym pierścieniu królowy Kingi” stwarza taką okazję. Uczniowie smakują sól; mówią, do czego używają (oni albo inni) soli. 3. Uczniowie otrzymują obrazki – oswiają się z nimi; nazywają poszczególne elementy, np. pierścień, król, królowa, księżę. 4. Uczniowie otrzymują obrazki, układają historyjkę. 5. Uczniowie losują litery: L E G E N D A. Układają z siebie kształty liter; składają wyraz. 6. Uczniowie opowiadają legendy kraju zamieszkania. 	powtórkowe	mówienie rozumienie ze słuchu	1	frontalna/ indywidualna /grupowa	sól ilustracje do legendy
<p>Ćwiczenie towarzyszące słuchaniu legendy, którego celem jest utrzymanie koncentracji</p> <p>7. Nauczyciel opowiada (lub czyta) legendę; uczniowie słuchając, układają obrazki². W trakcie opowiadania, po słowach <i>Cały węgierski dwór przygotowuje Kingę do wyjazdu</i>, tańcem wszyscy ilustrują wzór sukni królowej. Nauczyciel prosi o narysowanie wzoru na papierze („przełożenie” wzoru na słowa może być odrębnym ćwiczeniem językowym).</p>	dodające	rozumienie ze słuchu	1	grupowa zbiorowa	ilustracje do legendy

1. Ilustracje i tekst legendy znalazłam w czasopiśmie „Ojczyzna-Polszczyzna”. Kwartalnik dla nauczycieli 1/1993, s. 29– 32.

2. Taniec integracyjny do greckiej melodii „Enas mythos” z płyty „Tańce w kręgu”, Wydawnictwo Kined.

<p>Ćwiczenia po wysłuchaniu legendy, sprawdzające globalne rozumienie tekstu (jego ogólnego sensu) i szczegółowe rozumienie</p> <p>8. <i>Wiatr zdmuchnął napisy ze stołu.. Dobierzcie je do obrazków.</i></p>	doskonalące	czytanie ze zrozumieniem	1	grupowa	ilustracje do legendy podpisy do ilustracji
<p>9. Kto występuje w legendzie? – wypisujemy wszystkie postacie. O których krajach mówi legenda? Pokazujemy Polskę i Węgry na mapie. Jak nazywa się wioska, w której Kinga spotyka się z Bolesławem? Pokazujemy Wieliczkę na mapie.</p>	kontrolne	rozumienie ze słuchu czytanie ze zrozumieniem	1	frontalna	mapa Europy współczesnej mapa Europy w XII–XIII wieku mapa Polski
<p>10. Legenda dramowa. Dzielimy salę na pół: jedna połowa to Węgry, druga połowa to Polska. Na środku linii zaznaczamy Wieliczkę. Uczniowie wybierają role, które chcą grać (patrz: punkt 9.). Stają w odpowiednim dla roli kraju. Chwilę zastanawiają się, jak zagrają. Nauczyciel opowiada legendę, uczniowie grają to, o czym jest mowa (pantomima).</p>	doskonalące	rozumienie ze słuchu	1	zbiorowa	
<p>11. <i>Co górnik zrobił z pierścieniem?</i> Najpierw uczniowie podają własne pomysły, potem nauczyciel zdradza, co na ten temat mówi legenda. Otóż górnik z pierścienia zrobił sześć pierścionków dla swoich córek. Do dziś każda wieliczanka otrzymuje taki pierścień od swojego ojca w dniu ślubu.</p>	doskonalące	mówienie	1	grupowa	
<p>12. Co mówią bohaterowie legendy? Uczniowie układają (i, ewentualnie,</p>	doskonalące	mówienie	1	grupowa	ilustracje do

zapisują) dialogi w dymkach. Prezentują wykonane zadanie.					legandy
<p>13. Nauczyciel wspólnie z uczniami przygotowuje legendę, ale opowiedzianą przez Kingę. Praca polega na zaznaczeniu fragmentów, które może mówić Kinga (nie jest ona narratorem, a zatem w przeciwieństwie do niego, nie jest wszędzie, nie wszystko słyszy i nie wszystko widzi; jej wiedza jest ograniczona), zastąpieniu trzeciej osoby czasowników pierwszą osobą czasowników, zastąpieniu niektórych rzeczowników zaimkami osobowymi i/lub dzierżawczymi, ewentualnym wprowadzeniu zaimków osobowych, itd.</p>	doskonalące	poprawność gramatyczna	1	frontalna	tzw. tekst roboczy legendy
<p>14. Grupy losują karteczki z rolami: Bolesław Wstydlawy, górnik, posłowie polscy, dwór węgierski, także pierścień, itd. Samodzielnie przygotowują się do wejścia w rolę – opowiedzenia legendy z punktu widzenia wylosowanej „postaci”. Taka, na przykład, mogłaby być rola pierścienia:</p> <p style="text-align: center;">mnie</p> <p>Kinga przyjmuje zaręczynowy pierścień. Jest rok 1239.</p> <p style="text-align: center;">mnie</p> <p>Królowna zdejmuje z palca zaręczynowy pierścień i mówi: <i>Ja,</i></p> <p style="text-align: center;">mnie</p> <p><i>Kinga, biorę cię, solna góro, na własność.</i> Królowna rzuca pierścień</p> <p><i>Blyszczę w soli.</i></p> <p>W soli błyszczy zaręczynowy pierścień królowny Kingi.</p> <p style="text-align: center;">mnie</p> <p>Kinga daje pierścień górnikowi.</p> <p>Zadanie można zaproponować w innej formie – jako rodzaj zagadki.</p>	doskonalące	poprawność gramatyczna	1	grupowa	tzw. tekst roboczy legendy
		sluchanie ze			

Otóż uczeń czyta (lub mówi) w roli, pozostali zgadują, kim jest.		zrozumieniem			
15. Lekcję można zakończyć tańcem, jaki być może tańczono na weselu Kingi i Bolesława Wstydlwego, np. taniec integracyjny do węgierskiej melodii „Cet vorka” z płyty „Tańce w kręgu”, Wydawnictwo Kined. I znów „przełożenie” ruchu na słowa może być odrębnym ćwiczeniem językowym.				zbiorowa	

Opisy tańców

1. Enas mythos – Suknia dla Kingi

Tańczymy w prawą stronę.

1 krok w bok, 2 ugięcia nóg w kolanach

1 krok w przód, 2 ugięcia nóg w kolanach

1 krok w bok, 2 ugięcia nóg w kolanach

1 krok w tył, 2 ugięcia nóg w kolanach

2. Cet vorka – wesele Kingi

16 kroków prawo,

16 kroków w lewo

4 kroki do środka koła

4 kroki od środka koła

2 kroki w bok w prawo

2 kroki w bok w lewo

4 kroki do środka koła

4 kroki do środka koła

4 kroki od środka koła

2 kroki w bok w prawo

2 kroki w bok w lewo

Ewentualne ćwiczenia dodatkowe:

1. *To było dawno, dawno temu* – mówi legenda. Zamieniamy czas teraźniejszy czasowników (w nawiasach) na czas przeszły (prostokąty sygnalizują konieczność zmiany aspektu):

To Bela IV – król węgierski. To królowa Kinga – jego piękna córka. To posłowie z Polski. (Proszą) **prosili** króla o rękę Kingi dla polskiego księcia – Bolesława Wstydliwego. Król (zgadza się) **zgodził się**. Kinga (przyjmuje) **przyjęła** zaręczynowy pierścień. (Jest) **Był** rok 1239.

Cały węgierski dwór (przygotowuje) **przygotował** Kingę do wyjazdu. Królowa (chce) **chciała** zabrać do Polski coś, co ucieszy nowych poddanych. Węgierski dwór (postanawia) **postanowił**, że najlepszym darem jest sól. Polska (jest) **była** krajem pięknym i bogatym, ale (nie ma) **nie miała** soli. Pomysł (jest) **był** dobry, ale nikt (nie wie) **nie wiedział**, jak dostarczyć do Polski sól.

Pewnej nocy królowa (nie śpi) **nie spała**. (Słyszy) **Słyszała** głos z nieba:

*Weź swój zaręczynowy pierścień
i wrzucić do solnej góry.*

Królowa (zdejmuje) **zdejęła** z palca zaręczynowy pierścień i (mówi) **powiedziała**: *Ja, Kinga, biorę cię, solna góro, na własność*. Królowa (rzuciła) **rzuciła** pierścień.

(Mija) **Minęło** kilka tygodni. Królowa Kinga (jedzie) **jechała** do Krakowa. Z Wawelu (jedzie) **jechał** książę Bolesław ze swoim dworem. (Spotykają się) **Spotkali się** w małej wiosce. Wioska (nazywa się) **nazywała się** Wieliczka. Królowa Kinga znów (słyszy) **usłyszała** głos z nieba: *Tutaj każ kopać!* Królowa (pokazuje) **pokazała** miejsce. Robotnicy (kopią) **kopali**. (Znajdują) **Znaleźli** sól. W soli (blyszczy) **blyszczal** zaręczynowy pierścień królowy Kingi. Kinga (daje) **dała** pierścień górnikowi.

2. Uczniowie otrzymują komiks legendy. Czy jest to ta sama legenda, którą poznaliśmy?

3. Nauczyciel informuje, że Kinga i Bolesław Wstydlivy są postaciami historycznymi. Uczniowie otrzymują linię czasu, na której zaznaczono kilka dat, i odpowiedź, co można z niej odczytać. Ważne jest zaznaczenie obecnego roku; ważne, by uczniowie na linii czasu umieścili rok swojego urodzenia. Ćwiczenie łączy informacje o uczniu z informacjami o bohaterach legendy. Wprowadzamy (lub doskonalimy):

- **liczebnik główny**, odczytując wszystkie zaznaczone lata: tysiąc sto, tysiąc dwieście..., tysiąc dwieście dwadzieścia sześć, itd.

Ćwiczmy konstrukcje typu: **w jakich latach żył...?; żył w latach...; ile miał lat?; miał ... lat (lata); ile lat minęło od...?; od ... minęło ... lat**

- **liczebnik porządkowy**; kształcąc umiejętność operowania datami (rok, wiek) w konstrukcjach typu: **w którym roku urodził się (zmarł)...?; urodził się w... roku; zmarł w... roku; w którym wieku żył...?; żył w... wieku**

Ćwiczenie wymaga raczej użycia czasowników (urodzić się, być, umrzeć, ogłosić, żyć, mieć, minąć) w czasie przeszłym.